

Kauslunde-Gamborg Lokalhistoriske Arkiv

1998

ARKIVETS ADRESSE:

Assensvej 179

UDSTILLING:

Assensvej 179

ÅBNINGSTID:

Hver tirsdag kl. 19.00-21.30
eller efter aftale.

Johanne Hansen,
Lykkegårdvej 2, Svenstrup
fortæller om, hvordan hun
oplevede 1930'erne i barndoms-
hjemmet, Kauslundevej 60.

*Johanne f. Jensen
med Hunden "Smut"*

Erindringer fra Kauslunde

Hvordan mon det vil være at blive lige saa gammel som Bedstemor og Ane Marie! Den Tanke kunne jeg af og til faa, naar jeg som Barn daglig var sammen med de to gamle Menne-
sker; men hvergang jeg tænkte saadan, forekom Alderdommen mig altid at være noget, der laa saa uendelig langt ude i Frem-
tiden, at det slet ikke var til at fatte; men Aarene gik og nu, hvor jeg selv er ved at være gammel, gaar Tankerne altid den modsatte vej.

Jeg tænker tit paa de mange gode Aar hjemme i Kauslunde, hvor Dagene gik med Leg, Skolegang og Pligter. Der var mange smaa Sorger, men endnu flere store Glæder, og det er heldig-
vis altid de lyse Timer, vi husker bedst. - Vi hører tit om de gode gamle Dage, som slet ikke var saa gode endda. Jo, det var de helt bestemt; men det var paa en anden Maade end i Dag. Vi lærte at bestille noget, og hverken Mary eller jeg var ret gamle, før vi saa smaat begyndte at tage Del i det lettere Arbejde baade ude og inde.

Jeg husker da jeg første Gang var med ude i Kornmarken for at stikke Tidsler, for dengang blev de ikke udryddet med en Masse Sprøjtegift. Far lavede et lille Tidseljern til mig, og saa stak vi alle de kedelige planter helt nede ved Roden; men om det hjalp noget videre, tror jeg nu ikke, men saa var de første da væk. -

Dengang stod Køerne hver Sommer tøjret ude paa Marken og jeg gik tit med derud, naar de skulle flyttes. Der var altid saa dejligt ude i Marken. Far fandt Firekløvere til mig, og han viste mig Fuglereder, som vi endelig ikke maatte komme for nær, samt vilde Blomster og meget andet spændende. Saa snart vi kom hjem, lagde jeg alle Kløverne i Pres i nogle af mine Bøger, og naar jeg flere Aar efter sad og bladede i dem, kunne jeg stadig finde de tørre Rester af Planterne. Saa var det næsten, som om jeg stadig kunne se det hele for mig og mærke den fine, søde Duft, der altid var ude i Kløvermarken, hvor Bier og andre smaa Insekter summede i Tusindvis. -

Det er saa længe siden nu, og jeg forstaar slet ikke, hvor alle Aarene er blevet af. - Høsten var det Arbejde, jeg holdt allermest af, for jeg syntes næsten, hver Dag var en Fest; men det kunne der fortælles meget mere om.

I Dag har vi mange moderne Hjælpemidler og andre Goder, som vi nødig vil undvære. Dengang kendte vi dem slet ikke, men vi savnede ingenting. Tiden var en helt anden, og alt var anderledes end nu; men hvergang jeg kommer til Kauslunde, kan jeg ikke lade være at tænke paa den utrolige Forandring, der er sket med Byen i Aarenes Løb. Mange af de rigtig gamle Huse er borte, og der er bygget mange nye; men selvom det altsammen er med til at ændre Bybilledet, er det slet ikke den Forandring, jeg tænker paa. Husene og Gaardene ligger der stadig, men der er saa underlig stille alle Vegne. Næsten ingen har Dyr mere, - ikke engang et Par Høns. - Dengang blev hver Gaard drevet som almindeligt Landbrug med Masser af Dyr alle Vegne. Køer, Heste, Grise samt forskelligt Fjerkræ, og enkelte Steder havde de ogsaa Faar. Der boede mange Folk baade i Husene og paa Gaardene, og der var Karle og Piger alle Steder.

Byen havde bl.a. Mejeri, Central, Skoler samt en ret stor Station, og der var mange smaa og store Forretninger og Virksomheder, hvor mange Mennesker havde deres Arbejde. - Rundt om i Byen boede Smaahaandværkere, Sadelmagere, Skomagere, Træskomænd og flere andre Erhverv.

De forskellige Steder i Kauslunde er altid blevet kaldt Nederballe, Overballe og Stationen eller Byen, som den ogsaa kaldtes, og deroppe laa de fleste Forretninger. - Dagene gik paa omtrent samme Maade, og der var ikke stort andet end de skiftende Aarstider, der kunne ændre paa Dagens Rytme.

Sommeren var naturligvis den allerbedste Tid, og naar jeg nu vil fortælle lidt om, hvordan Dagene gik dengang, har jeg valgt at fortælle om en almindelig Sommerdag.

Efter min Konfirmation skulle jeg overtage vor unge Piges Arbejde, og det var jeg ikke ukendt med. Den største Forandring var vel nok den, at jeg skulle lidt før op om Morgenen. Byen summede af Travlhed fra den tidlige Morgen. Noget af det første vi hørte var Mælkevognene, naar de kom skramlende ned gennem Byen paa Vej til Mejeriet. Der var Jernringe om Hjulene, og de store, stærke Heste traadte godt til, naar de trak de tunge Læs.

Jørgen Johansen, Køsmose

Om Morgenen gik jeg tit en lille Tur ned gennem Haven, hvor der var en dejlig, frisk Duft overalt og særlig, hvis der var faldet en Regnbyge i Løbet af Natten. - Fuglene sang, og alle Hanerne galede baade i vor egen og Naboernes Hønsesgaarde. Paa Taget kurrede Duerne, og fra Staldene hørtes Lydene fra de mange forskellige Dyr, som utaalmodigt ventede paa at blive fodret eller paa at komme ud i Marken.

Vi havde en Masse Svalereder baade i Porten og i Staldene, og fra Morgen til Aften havde de gamle Svaler travlt med at jage efter Føde til de mange sultne Unger deroppe i Rederne; men der var rigeligt med Mad til dem allesammen, for der var Fluer nok at tage af.

Johanne og Ane Marie Poulsen

Nu hørte vi Klokken fra Kirketaarnet, hvor Ane Marie ringede den nye Dag ind. Snart begyndte Arbejderne at komme cyklende, saa de kunne være fremme paa Pladsen, naar Fabriksfløjten lød 2. Gang kl. 7. Hvis der var kommet Skib i Havn med Træ til Friis i Kauslunde, kørte Fabrikkens Lastbiler uafbrudt fra Morgen til Aften i flere Dage, naar Træet skulle hentes hjem.

Nu rykkede Vognmanden ud med Hestekøretøjer og Biler, og Bager Illum gjorde klar til den første Brødtur. Saa kom Lars Jørgen Fragtmand kørende, og snart kom mange Børn cyklende paa Vej til Skolen. Mælkevognene kørte stadig til og fra Mejeriet, og den Vogn, som kom fra Kirkegyden, havde tit Smørdritler med fra Bødkeren derude. Der var mange Folk paa Gaden nu, og midt i hele Trafikken kom N.C.Poulsens Fodermeister trækkende med alle Køerne, som skulle græsse omme i Præstemarken.

Lastbiler fra Kauslunde Træld- og Pakkasefabrik

Erik Illum og Kristian Hansen på Brødtur

Naar det vigtigste Morgenarbejde var til Side, kom flere af Byens Piger eller Koner cyklende med Laagkurven, naar de skulle op til Stationen for at handle. Nu hørte vi Mælkehandleren, naar han ringede med Klokken et eller andet Sted henne i Byen. Landpost Frederiksen kom cyklende med sin store Taske, og gennem mange Aar hørte han med til det faste Bybillede. -

Landpostbud Ove Frederiksen

Naar vi var færdige med Arbejdet i Stuerne, var der tit noget, som skulle ordnes ude i Haven. Det var altid saa morsomt at arbejde derude. Alle hilste, naar de kom forbi, og mange kom med en munter Bemærkning i Farten. Det skete tit, at nogle af Naboerne eller andre af Byens Folk kiggede ind og fik en lille Sludder over en Kop Kaffe eller et Glas hjemmebrygget Øl. Paa bestemte Dage i Ugen kom baade Brugsen, Købmanden og Slagteren ud med Varer og Fiskemanden kom ogsaa med sit lille Hestekøretøj. Der kom flere Uldkræmmere med deres store, graa Varebylter, og saa bredte de hele Udvalget ud inde paa Stuebordet. Foruden dem kom der mange andre Handelsfolk, men deres Vareudbud hørte for det meste til Smaatingsafdelingen. Der blev handlet med alt muligt, Snørebaand, Haandsæbe, Sikkerhedsnaale og Elastik samt røgede Sild og meget andet. Tit fik vi Besøg af rejsende Svende, som bad om en Taar Øl eller lidt Mad, og de fik altid, hvad de kunne spise.

Underholdning manglede vi heller ikke, for der kom baade Lirekassemand, samt andre Spillemænd og Gaardsangere, og selvom det ikke lød lige kønt altsammen, fik de altid en Skilling for deres Præstationer. Saadan gik Dagene, og der var altid Liv over det hele.

Naar vi nærmede os Fyraften begyndte der at blive mere roligt i Byen. Dyrene blev hentet hjem fra Marken, og naar Arbejdet i Staldene var gjort, var vi alle vasket og klædt om, før vi gik ind for at spise til Aften. Var Vejret godt, sad vi altid ude i Haven, og vi kunne høre de unge Menneskers Snakken og Latter, naar de stod udenfor Gaardene og slappede af efter Dagens Arbejde. Lidt senere var der noget, som puslede og smaagryntede inde i det tætte Buskads, og saa kom Pindsvinet frem. Det lille Dyr styrede maalbevidst hen mod Køkkendøren, hvor Madskaalen var stillet ud ved Siden af Trappestenen.

Det skete af og til, jeg gik en Tur ud i Marken. Der var saa stille og fredeligt derude, hvor al Naturen var ved at gaa til Ro. Himlen var tit saa smuk med de mange røde og gyldne Farver, og mens Aftenklokken ringede, gik Solen ned derude i Vesterled. - Saa var Dagen gaaet, og saadan gik mange andre Dage; og saadan vil jeg helst huske Kauslunde.

Kauslundevej 60, Hans Chr. Jensen's Gaard

Fra Arkivet.

Kauslunde by var emne for det forløbne års udstilling. Vi var nødsaget til at dele det op, så det i 1997 drejede sig om gårde og huse langs Kauslundevej, fra Koesmosevej til Hovedvejen, samt ejendomme ved Aulbyvej og i krydset Hovedvejen/Kauslundevej.

Den 3. marts åbner en ny udstilling omfattende resten af Kauslunde ejerlav. Grundlaget for begge udstillinger er materiale samlet af Johannes Ludvigsen, Skrillinge i 1993. Tilbage af Kauslunde by er så Kauslunde Stationsby, som ligger i Gamborg sogn, den del vil komme med på en udstilling senere.

Arkivet takker for, at man så velvillig låner os fotos, dokumenter, effekter m.m.

Tak for afleveringer og tak til alle, der har besøgt os i det forløbne år. Alle er velkomne, uanset om man vil se udstilling, bruge arkivets arkivalier eller bare er nysgerrig. På gensyn i 1998, hvor der igen vil blive arrangeret åbenthus i forbindelse med udstillingen.

p.a.v.

Esther Nørrelykke

MEDARBEJDERE:

Svend Erling Andersen, Skrillinge	
Ellen Margrethe Brogaard	64 40 23 94
Karen Margrethe Christophersen (formand)	64 40 30 03
Johanne Hansen	64 40 30 87
Ebbe Jensen	64 40 13 83
Gunnar Madsen	64 40 30 66
Tove Mikkelsen	64 41 26 60
-Karen Munk	64 40 31 00
Esther Nørrelykke (arkivleder)	64 41 25 14
Karsten Brøchner Petersen	64 41 32 81
Gerda Rasmussen	64 40 32 32
-Lisbeth og Jørgen Rasmussen	64 40 30 33
Johanne Stensgaard	64 41 30 28